

Datum van
inontvangstneming

:

23/11/2015

Zaak C-547/15**Verzoek om een prejudiciële beslissing****Datum van indiening:**

20 oktober 2015

Verwijzende rechter:

Kúria (Hongarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

29 september 2015

Verzoekende partij:

Interservice d.o.o. Koper

Verwerende partij:

Sándor Horváth

In de procedure tot verkrijging van een schadevergoeding die is ingesteld door Interservice d.o.o. Koper (6000 Koper, [OMISSIS] Slovenië) [OMISSIS], verzoekster, tegen Sándor Horváth ([OMISSIS] Celldömök, Hongarije) [OMISSIS], verweerder, geeft de Kúria (hooggerechtshof van Hongarije), in haar hoedanigheid van cassatierechter, de volgende

Beschikking:

De Kúria verzoekt het Hof van Justitie van de Europese Unie om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

1. Moet artikel 96, lid 2, van verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad tot vaststelling van het communautair douanewetboek aldus worden uitgelegd dat niet alleen degene die met de verkoper een overeenkomst voor het vervoer van de goederen heeft gesloten (contractuele of hoofdvervoerder) als vervoerder van de goederen moet worden aangemerkt, maar ook degene die het vervoer geheel of gedeeltelijk verricht uit hoofde van een andere, met de contractuele of hoofdvervoerder gesloten vervoerovereenkomst (ondervoerder)?

2. Dient, bij een bevestigend antwoord op de eerste vraag, artikel 96, lid 2, van verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad tot vaststelling van het communautair douanewetboek aldus te worden uitgelegd dat in een geval als in het hoofdgeding de ondervervoerder verplicht is, alvorens het vervoer van de goederen voort te zetten, zich er naar behoren van te vergewissen dat de hoofdvervoerder de goederen daadwerkelijk conform de voorschriften heeft aangebracht bij het douanekantoor van bestemming?

[OMISSIS: overwegingen betreffende de nationale procedure] [**Or. 2**]

Motivering

I. Aan de gestelde vragen ten grondslag liggende feiten

- 1 Op 7 november 2008 heeft een vennootschap met statutaire zetel in China aan een vennootschap met statutaire zetel in Italië kleren verkocht ter waarde van 40 176,2 USD. De container met de goederen is per schip aangekomen in de haven van Koper, in Slovenië.
- 2 De vennootschap IGAZ Trans Kft., met statutaire zetel in Hongarije, heeft verzoekster, in haar hoedanigheid van douane-expediteur, de opdracht gegeven de formaliteiten inzake het extern communautair douanevervoer te verrichten. Op grond van die opdracht heeft verzoekster op 11 december 2008 bij het douanekantoor te Koper de procedure betreffende de in een container vervoerde, in geding zijnde niet-communautaire goederen ingeleid. Om de douaneformaliteiten te vervullen moesten de goederen uiterlijk op 18 december 2008 worden aangebracht bij het douanekantoor Wiencont Süd, Freilager Wien (Wenen, [Oostenrijk]), teneinde daar te worden geregistreerd.
- 3 Op 8 december 2008 gaf IGAZ Trans Kft., als vervoerder, aan verweerder, in zijn hoedanigheid van ondervervoerder, de opdracht om de goederen te vervoeren van Koper naar Wenen en vervolgens, na de douaneprocedure, naar Rome [(Italië)]. Op grond van die overeenkomst heeft verweerder zich op 11 december 2008 gemeld bij verzoekster, die de voor het vervoer noodzakelijke CMR-vrachtbrief heeft opgesteld en het in het kader van de regeling gemeenschappelijk douanevervoer te gebruiken T-document alsook de volmacht waarmee verweerder de goederen van de douaneautoriteiten in ontvangst kon nemen om deze te vervoeren, elektronisch aan de Sloveense douaneautoriteiten heeft toegezonden.
- 4 Met die documenten in zijn bezit heeft verweerder dezelfde dag de goederen in het douanekantoor te Koper in ontvangst genomen en deze vervoerd naar Wenen. Daar heeft de vertegenwoordiger van de onderneming die hem opdracht voor het vervoer had gegeven, IGAZ Trans Kft., de voor de verrichting van de douaneformaliteiten vereiste documenten in ontvangst genomen en deze – naar eigen zeggen – overhandigd aan de vervoeronderneming waarvan zij op haar beurt de opdracht had gekregen, Friedler Spedition GmbH, teneinde de douaneformaliteiten te verrichten. Verweerder bleef met de container waarin de

vervoerde goederen zaten in Wenen van 12 tot 17 december 2008, op de parkeerplaats van het op de CMR-vrachtbrief vermelde douanekantoor. Op 17 december 2008 is hij teruggekeerd naar Hongarije, terwijl hij de container in Wenen liet en op 18 december 2008 is hij naar Wenen teruggekeerd. [Or. 3]

- 5 De goederen zijn niet aangebracht bij het aangewezen douanekantoor Freilager Wien teneinde de douaneformaliteiten te verrichten. Verweerder heeft het vervoer van die goederen voortgezet met een nieuwe vrachtbrief, die was opgesteld door Friedler Spedition GmbH en in ontvangst genomen door de vertegenwoordiger van IGAZ Trans Kft., en heeft de goederen vervoerd naar de ontvanger ervan in Italië. Uit de feiten blijkt dat verweerder de goederen in ontvangst heeft genomen in de wetenschap dat zij onder de regeling extern communautair douanevervoer waren geplaatst. Vaststaat dat verweerder, vóór de voortzetting van het vervoer zich er niet naar behoren van heeft vergewist dat IGAZ Trans Kft. of Friedler Spedition GmbH de douanegoederen hadden aangebracht bij het douanekantoor van bestemming. In de onderhavige procedure is niet gebleken dat verweerder ervan op de hoogte was dat de douanegoederen waren onttrokken aan het douanetoezicht.
- 6 Met een vervalste aangifte voor douanevervoer, die was voorzien van een ronde stempel van het douanekantoor van Halmeu (Roemenië), werd bij het douanekantoor van Koper aangetoond dat de douaneformaliteiten waren verricht. De Sloveense douaneautoriteiten hebben, na afloop van het door hen uitgevoerde onderzoek, vastgesteld dat de aangever in de regeling gemeenschappelijk douanevervoer, dus verzoekster, alsook IGAZ Trans Kft. en voormelde Oostenrijkse onderneming hun alternatieve bewijsstukken met vervalste stempels van Roemeense douanekantoren hadden toegezonden om aan te tonen dat deze en andere regelingen douanevervoer waren beëindigd. De Sloveense douaneautoriteiten hebben verzoekster in haar hoedanigheid van aangever in het kader van de douaneprocedure, gelast een bedrag van 11 196,49 EUR aan douanerechten, btw en verdragingsrente te betalen wegens onttrekking aan het douanetoezicht. Op 16 oktober 2009 heeft verzoekster het in de beslissing van het douanekantoor vermelde bedrag betaald.
- 7 Op 11 november 2012 is IGAZ Trans Kft. geschrapt uit het handelsregister als gevolg van een liquidatieprocedure.
- 8 Met haar beroep vordert verzoekster dat verweerder met name wordt veroordeeld tot betaling van een bedrag van 11 196,49 EUR, vermeerderd met rente, als vergoeding van niet-contractuele schade. Volgens haar heeft verweerder door de inontvangstneming van het zogenoemde T-document van verzoekster de verplichting aangegaan om de goederen aan te brengen bij het douanekantoor van bestemming teneinde deze in te klaren. Artikel 96, lid 2, van verordening nr. 2913/92 tot vaststelling van het communautair douanewetboek (hierna: „communautair douanewetboek”), bepaalt dat de vervoerder – tezamen met de

aangever – verplicht is de goederen aan te brengen, ook al gaat het in dit concrete geval slechts om een ondervoerder. [Or. 4]

- 9 Verweerder heeft verzocht om verwerping van het beroep. Hij voert aan dat de onderneming die hem de opdracht voor het vervoer gaf, het douanevervoer van de goederen heeft verricht zonder deze aan te brengen bij het douanekantoor te Wenen en met gebruikmaking van vervalste documenten.
- 10 De rechter in eerste aanleg heeft het beroep afgewezen in een vonnis dat werd gewezen na een hernieuwde behandeling. Hij was van oordeel dat het verzoek om schadevergoeding uit hoofde van niet-contractuele aansprakelijkheid ongegrond was omdat artikel 96, lid 2, van het communautair douanewetboek niet ruim mag worden uitgelegd. Hij stelde dat onder aanvaarding van de goederen niet de fysieke ontvangst ervan dient te worden verstaan, maar dat moet worden onderzocht wie vanuit juridisch oogpunt moet worden beschouwd als vervoerder. In casu was dit niet verweerder, maar IGAZ Trans Kft. Om die reden kon verweerder als ondervoerder niet aansprakelijk worden verklaard uit hoofde van artikel 96, lid 2, van het communautair douanewetboek.
- 11 De rechter in tweede aanleg, bij wie verzoekster hoger beroep had ingesteld, heeft het vonnis van de rechter in eerste aanleg bevestigd. Rekening houdend met de motivering van het hoger beroep, heeft de appelrechter opgemerkt dat verzoeksters verzoek om schadevergoeding uit hoofde van niet-contractuele schade gegrond zou zijn geweest indien in de loop van de procedure was aangetoond dat verweerder zich onrechtmatig had gedragen en deze handelwijze hem kon worden toegerekend, alsook dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen die gedraging en de schade, en dat er schade is ontstaan door de oplegging aan verzoekster van de betalingsverplichting. De rechter in tweede aanleg was van oordeel dat verzoekster, op basis van de tijdens het geding overgelegde bewijzen, niet had aangetoond dat was voldaan aan deze cumulatieve voorwaarden voor de aansprakelijkheid voor schade, en dus niet had voldaan aan haar bewijsplicht. Bij de uitlegging van artikel 96, lid 2, van het communautair douanewetboek, was de rechter in tweede aanleg van oordeel dat, in overeenstemming met het bepaalde in dat voorschrift, de verplichting om de in de regeling extern communautair douanevervoer geplaatste vervoerde goederen aan te brengen bij het douanekantoor van bestemming, uitsluitend rust op de vervoerder van de goederen, en niet bij een (of alle) ondervoerder(s), en dat dientengevolge het verzoek om schadevergoeding ten aanzien van de ondervoerder ongegrond was.
- 12 Thans is bij de Kúria het cassatieberoep aanhangig. In haar tegen het in kracht van gewijsde getreden arrest ingestelde cassatieberoep voert verzoekster aan dat de vervoerder die verplicht is om de goederen aan te brengen de persoon is die het goederenvervoer daadwerkelijk uitvoert. Rekening houdende met de opzet en de structuur van [Or. 5] het communautair douanewetboek, is het volgens verzoekster niet realistisch, de betalingsverplichting op te leggen aan een persoon

die niet deelneemt aan het concrete douanevervoer. Zelfs indien de vertegenwoordiger van IGAZ Trans Kft. ingevolge artikel 203, lid 3, eerste streepje, van het communautair douanewetboek schuldenaar van de douaneschuld is, bestaat er in het onderhavige geval ingevolge artikel 203, lid 3, vierde streepje, ook een autonome verplichting tot schadevergoeding van verweerder. Volgens verzoekster kan artikel 96, lid 2, van het communautair douanewetboek alleen aldus worden uitgelegd dat de werkelijke vervoerder aansprakelijk is, ongeacht of hij is opgetreden als hoofdvervoerder of ondervoerder. Verweerder kan niet ontsnappen aan zijn verantwoordelijkheid door te stellen dat hij de organisatie van de andere aspecten van de had overgelaten aan degene die hem opdracht had gegeven tot het vervoer, aangezien hij verplicht was zich ervan te vergewissen dat de douaneautoriteit voormelde vracht had geregistreerd.

II. Toepasselijke bepalingen

13 Relevante bepalingen van Unierecht

Verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

Artikel 96

„1. De aangever is het subject van de regeling extern communautair douanevervoer. Hij is verplicht:

- a) de goederen binnen de gestelde termijn ongeschonden bij de douane aan te brengen op het kantoor van bestemming met inachtneming van de door de douaneautoriteiten getroffen identificatiemaatregelen;
- b) de bepalingen betreffende de regeling communautair douanevervoer na te leven.

2. Onverminderd de in lid 1 bedoelde verplichtingen van de aangever, is een vervoerder of een ontvanger van goederen die de goederen aanvaardt in de wetenschap dat deze onder de regeling communautair douanevervoer zijn geplaatst, eveneens verplicht deze binnen de gestelde termijn ongeschonden bij de douane aan te brengen op het kantoor van bestemming, met inachtneming van de door de douaneautoriteiten getroffen identificatiemaatregelen.” [Or. 6]

Artikel 203

„1. Een douaneschuld bij invoer ontstaat indien aan rechten bij invoer onderworpen goederen aan het douanetoezicht worden onttrokken.

2. De douaneschuld ontstaat op het tijdstip waarop de goederen aan het douanetoezicht worden onttrokken.

3. Schuldenaren zijn:

- de persoon die de goederen aan het douanetoezicht heeft onttrokken;
- de personen die aan deze onttrekking hebben deelgenomen terwijl zij wisten of redelijkerwijze hadden moeten weten dat de goederen aan het douanetoezicht werden onttrokken;
- de personen die de betrokken goederen hebben verworven of deze onder zich hebben gehad en die op het ogenblik waarop zij de goederen verwierven of ontvingen, wisten of redelijkerwijze hadden moeten weten dat deze aan het douanetoezicht waren onttrokken;
- alsmede, in voorkomend geval, de persoon die de verplichtingen welke voortvloeien uit de tijdelijke opslag van de goederen of uit het gebruik van de douaneregeling waaronder deze waren geplaatst, dient na te komen.”

14 Relevante bepalingen van Hongaars recht

Wet nr. IV van 1959 houdende het burgerlijk wetboek (a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. Törvény; hierna: „burgerlijk wetboek”)

Artikel 339, lid 1, bepaalt het volgende: „Eenieder die onrechtmatig schade veroorzaakt aan een derde, dient deze schade te vergoeden. De betrokkene is niet aansprakelijk indien hij kan bewijzen dat hij heeft gehandeld zoals in de gegeven omstandigheden normaliter kon worden verwacht.”

III. Noodzaak van de prejudiciële verwijzing en juridische context van de zaak

- 15 Teneinde het cassatieberoep te beslechten, moet de Kúria op basis van artikel 339, lid 1, van het burgerlijk wetboek [**Or. 7**] vaststellen of de aan verweerder toe te rekenen onrechtmatige handelwijze krachtens artikel 203 van het communautair douanewetboek ten grondslag ligt aan het ontstaan van de betalingsverplichting van verzoekster, in haar hoedanigheid van aangever.
- 16 Om die vraag te beantwoorden, moet de Kúria in de eerste plaats onderzoeken of verweerder, in zijn hoedanigheid van ondervoerder, ook onderworpen was aan de verplichting van artikel 96, lid 2, van het communautair douanewetboek om de goederen binnen de gestelde termijn ongeschonden bij de douane aan te brengen op het kantoor van bestemming, met inachtneming van de door de douaneautoriteiten getroffen identificatiemaatregelen. Bij een ontkennend antwoord is verweerdere handelwijze niet onrechtmatig en ontstaat er dus geen verplichting tot vergoeding van verzoeksters schade.
- 17 Ter beantwoording van die vraag moet artikel 96, lid 2, van het communautair douanewetboek worden uitgelegd met betrekking tot de vraag of niet alleen degene die met de verkoper een overeenkomst voor het vervoer van de goederen

heeft gesloten (contractuele of hoofdvervoerder) als vervoerder van goederen moet worden aangemerkt, maar ook degene die het vervoer geheel of gedeeltelijk verricht uit hoofde van een andere, met de contractuele of hoofdvervoerder gesloten vervoerovereenkomst (ondervoerder).

- 18 In de onderhavige zaak heeft – ongeacht hetgeen werkelijk is vermeld in de vrachtbrief – IGAZ Trans Kft. verweerder de opdracht gegeven de douanegoederen te vervoeren van Koper naar Wenen, en vervolgens, na het verrichten van de douaneformaliteiten, tot Rome. Volgens IGAZ Trans Kft. heeft Friedler Spedition GmbH zich ertoe heeft verbonden de douaneformaliteiten te verrichten, en heeft zij daarom, nadat zij te Wenen van verweerder de daarvoor vereiste documenten had ontvangen, deze overhandigd aan Friedler Spedition GmbH. Derhalve was verweerder volgens de met de hoofdvervoerder gesloten overeenkomst niet verplicht om de douanegoederen zelf aan te brengen bij het douanekantoor van bestemming. Zou de eerste prejudiciële vraag echter bevestigend moeten worden beantwoord, dan zou ook verweerder ingevolge artikel 96, lid 2, van het communautair douanewetboek onderworpen zijn aan die verplichting, ongeacht hetgeen tussen partijen was overeengekomen. **[Or. 8]**
- 19 Bij een bevestigend antwoord op de eerste prejudiciële vraag zou verweerder in het onderhavige geval in normale omstandigheden niet rechtstreeks kunnen voldoen aan de in artikel 96, lid 2, van het communautair douanewetboek vastgestelde verplichting, aangezien Friedler Spedition GmbH zich ertoe had verbonden de douaneformaliteiten te verrichten. In dat geval zou verweerder slechts de mogelijkheid en de verplichting hebben gehad om de douanegoederen aan te brengen bij het douanekantoor van bestemming wanneer hij beschikte over de douanegoederen en de voor de verrichting van de douaneformaliteiten vereiste documenten en hij ervan op de hoogte was dat de douanegoederen niet volgens de voorschriften waren aangebracht bij het douanekantoor van bestemming.
- 20 In dat verband dient artikel 96, lid 2, van het communautair douanewetboek te worden uitgelegd ter zake van de vraag of de ondervoerder op grond van die bepaling verplicht is, alvorens het vervoer van de goederen voort te zetten, zich er naar behoren van te vergewissen dat de hoofdvervoerder of een ander tot uitvoering van de formaliteiten bevoegd rechtssubject de goederen daadwerkelijk conform de voorschriften heeft aangebracht bij het douanekantoor van bestemming. In feite strekt de vraag ertoe, te verduidelijken of de verplichting om de douanegoederen aan te brengen ook de verplichting omvat om na te gaan of de overige personen die verplicht zijn om de goederen aan te brengen, voldoen aan hun verplichtingen. Bij een ontkennend antwoord is het feit dat verweerder dat niet gedaan, niet onrechtmatig en ontstaat er dus geen schadevergoedingsplicht.
- 21 Aangezien de rechtmatigheid van verweerdere handelwijze uitsluitend en rechtstreeks moet worden beoordeeld op basis van het communautair douanewetboek, kan niet worden afgezien van de uitlegging van de aangevoerde bepalingen. De uitlegging van de bepalingen van het communautair

douanewetboek blijkt niet duidelijk uit de tekst ervan en uit de relevante rechtspraak van het Hof van Justitie, en de Hongaarse rechterlijke instanties hebben dienaangaande uiteenlopende uitspraken gedaan. Gelet op het voorgaande, dient een verzoek om een prejudiciële beslissing te worden geformuleerd en is voldaan aan de daartoe vereiste voorwaarden.

IV. Standpunt van de verwijzende rechterlijke instantie met betrekking tot de gestelde prejudiciële vragen

- 22 De doeltreffendheid van de voorschriften van het communautair douanewetboek zou het best gediend zijn met een uitlegging [**Or. 9**] volgens welke, voor de toepassing van artikel 96, lid 2, van het communautair douanewetboek, ook als vervoerder van de goederen wordt beschouwd degene die het vervoer geheel of gedeeltelijk verricht op basis van een andere, met de hoofdvervoerder gesloten overeenkomst, en die de goederen in ontvangst neemt in de wetenschap dat deze onder de regeling communautair douanevervoer zijn geplaatst.
- 23 De ondervoerder kan echter slechts werkelijk voldoen aan de krachtens artikel 96, lid 2, van het communautair douanewetboek op hem rustende verplichting indien hij zich er alvorens het vervoer aan te vatten of verder te zetten, naar behoren van vergewist, dat de derden die onderworpen zijn aan deze verplichting de goederen in overeenstemming met de voorschriften werkelijk hebben aangebracht bij het douanekantoor van bestemming. Die verplichting vormt geen onevenredige last voor de ondervoerder aangezien hij normaal gesproken kan voldoen aan die verplichting door verificatie van de documenten die hoe dan ook noodzakelijk zijn voor het vervoer van de goederen.

[OMISSIS]

- 24 [OMISSIS: overwegingen betreffende de nationale procedure]

Budapest, 29 september 2015

[ondertekeningen]